

Verklaring

Beweeg slimmer, bespaar samen: elke kilometer telt

In een tijd waarin de energiecrisis onze afhankelijkheid toont en de infrastructuur kraakt onder groeiende mobiliteitsstromen, is een nieuwe koers gericht op bewust reizen noodzakelijk voor een veerkrachtige toekomst.

De mobiliteitssector in Nederland staat op een kruispunt. Er zijn naast de stikstofcrisis twee nieuwe crises die om een oplossing vragen: de energiecrisis en de slechte staat van de infrastructuur. Deze opgaven zijn groot, maar bieden ook kansen voor onze economie en de woningbouwopgave. Dit vraagt wel om strategische keuzes op korte en lange termijn. Rover, Wandelnet, Fietsersbond en Natuur & Milieu doen hiervoor een aantal gezamenlijke concrete voorstellen. Samen kunnen we door te kiezen voor duurzame en actieve mobiliteit Nederland goed bereikbaar houden en de mobiliteit toekomstbestendig maken.

Energiecrisis

Door de oorlog in het Midden-Oosten worden we geconfronteerd met een grote energiecrisis. Het Internationaal Energie Agentschap heeft opgeroepen het afscheid van fossiele energie te versnellen, thuiswerken en autodelen te stimuleren en meer te investeren in het openbaar vervoer, fietsen en wandelen. De Europese Commissie deed een soortgelijke oproep. De energiecrisis noodzaakt tot direct ingrijpen. Dit biedt kansen voor een structureel positieve impact ook wanneer deze energiecrisis weer voorbij is.

Infrastructuurcrisis

De tweede crisis is de weinig florissante staat van onze infrastructuur. Deze crisis is meer sluipenderwijs ontstaan, maar leidt steeds vaker tot acute problemen. Minister Karremans moest in een brief toegeven dat er sprake is van een enorm tekort en dat scherpe prioriteiten nodig zijn. De bedragen die in het regeerakkoord extra zijn uitgetrokken voor infrastructuur zijn volstrekt onvoldoende voor de grote onderhoudsopgave en nodige nieuwe investeringen. De geplande uitgaven voor militair transport bieden kansen, maar de vraag is hoe snel die kunnen leiden tot concrete projecten gezien de benodigde planprocedures en de personeelstekorten.

Duurzame actieve mobiliteit biedt weg uit de crises

De huidige situatie vraagt om meer actieve en duurzame mobiliteit. Dit verkleint de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en zorgt voor ruimte voor scherpere keuzes voor de infrastructuur. Maar liefst 60% van de inwoners van Nederland woont op minder dan 15 kilometer van het werk en 50% van de autoritten is onder de 7,5 kilometer.

Kies daarom voor het STOMP-principe: prioriteit voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit boven de privé benzineauto. Deze strategische keuze biedt reizigers een aantrekkelijk alternatief. Dat sluit aan bij de breed gedragen keuze voor nabijheid van voorzieningen, waardoor leefbare regio's ontstaan waarin betere bereikbaarheid voor *alle* burgers gerealiseerd wordt. Een keuze voor actieve en duurzame mobiliteit maakt ook het halen van de klimaatdoelstellingen makkelijker. Wij bepleiten daarvoor de volgende maatregelen.

1. Snel anders en efficiënter reizen:

- Bevorder het thuiswerken bij de overheid en maak afspraken met de grote werkgevers over thuiswerken en OV-gebruik;
- Pas op korte termijn lessen in hoger en universitair onderwijs aan voor het ontlasten van de hyperspits. Zo ontstaat ruimte voor meer forenzen om over te stappen op het openbaar vervoer;
- Doe een eenmalige investering in deelmobiliteit zodat eind 2026 op alle stations en OV-knooppunten in Nederland deelmobiliteit beschikbaar is;
- Formuleer harde doelstellingen voor bereikbaarheid van werk en voorzieningen in de verschillende regio's en versnel hiervoor de samensmelting van doelgroepenvervoer en (vraagafhankelijk) kleinschalig openbaar vervoer.

2. Zorg voor financiële prikkels

- Bevorder dat alle werknemers daadwerkelijk een reiskostenvergoeding voor OV en fiets krijgen;
- Voer een meer aantrekkelijke leasefietsregeling in;
- Pas thuiswerkvergoedingen aan: zet deze vooral in voor de drukke dinsdag en donderdag;
- Maak het OV betaalbaar: voer per direct een BTW-tarief van 0% in voor het OV en maak afspraken met vervoerders over de introductie van een aantrekkelijker abonnementsaanbod in de daluren;
- Realiseer een gezonde exploitatie van het OV op lange termijn: zorg dat de bezuinigingen op het exploitatiebudget structureel worden teruggedraaid;
- Bied in aanvulling op de bestaande concessies een prikkel zodat OV-bedrijven worden uitgedaagd het aanbod versneld uit te breiden. Zorg bijvoorbeeld voor extra bekostiging voor nieuwe buslijnen in de eerste twee jaar zodat deze zich kunnen bewijzen;

3. Maak onze infrastructuur toekomstbestendig

- Zet bij de ruimtelijke ontwikkeling en ontsluiting van nieuwe woonwijken lopen, fietsen en ov daadwerkelijk voorop;
- Maak de fysieke omgeving aantrekkelijker om te lopen;
- Investeer in het fietsnetwerk, fietsparkeren en fietsstimulering; ontwikkel en financieer een landelijk dekkend netwerk van doorfietsroutes;
- Zorg voor aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar OV-haltes;
- Verbind op het spoor onderhoud en aanleg meer met elkaar. Door werk-met-werk-maken worden op lange termijn kosten bespaard en kunnen op korte termijn (2028-2032) sneller meer treinen rijden.

- Kom met een investeringsimpuls voor acute knelpunten op het spoor om zo ruimte te creëren voor meer internationale treinen, woningbouwlocaties bereikbaar te maken en elektrificatie te versnellen.